

продукції консервування, рівень ефективності якого одночасно сприяє формуванню необхідного рівня конкурентоспроможності підприємства. Товариство експортує свою продукцію в різні країни: Росію, Білорусію, Польщу, Німеччину, та ін.

Висновки та пропозиції. Конкурентоспроможність підприємства є багатогранним поняттям, яке характеризує його здатність конкурувати на внутрішньому і зовнішньому ринках та вимірюється ступенем присутності вітчизняної продукції на них.

Для підвищення конкурентоспроможності підприємства на внутрішньому і зовнішньому ринках необхідно здійснити низку заходів а саме: зміцнити конкурентоспроможність промислової продукції, створити сприятливі умови для накопичення інвестиційних ресурсів, істотного розширення попиту і забезпечення на цій основі сталого зростання обсягів виробництва; розвивати наукоємні галузі промисловості на базі подальшої активізації взаємодії з науковими організаціями; здійснювати політику модернізації та технічного переобладнання підприємств; удосконалювати фінансово-кредитні стосунки у виробничій сфері; забезпечувати максимальну реалізацію власних інвестиційних можливостей.

Література

1. Базилюк Я.Б. Конкурентоспроможність національної економіки: сутність та умови забезпечення / Я.Б. Базилюк. – К.: НІСД, 2002. – 132 с.
2. Бондаренко С.М. Моделювання стратегії конкуренції промислового підприємства: стратегія економічного розвитку України: наук. зб. / С.М. Бондаренко. – К.: АСК, 2002. – Вип. 7. – С. 404–408.
3. Дмитренко Н.М. Конкурентоспроможність переробних підприємств малого бізнесу в АПК: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08. 07. 03 / Н.М. Дмитренко. – Дніпропетровськ: ДДАУ, 2008. – 20 с.
4. Малік М.Й. Основи аграрного підприємництва/ М.Й .Малік, Л.В. Романова. – К: ІАЕ, 2000. – 98 с.

СУТНІСТЬ ПОНЯТТЯ «ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»

О.В. Черкес, магістрант*

Постановка проблеми. Поняття «ефективність зовнішньоекономічної діяльності» посідає значне місце серед економічних категорій, які характеризують стан та розвиток зовнішньої торгівлі підприємства. Ефективність загалом і ефективність зовнішньоекономічної діяльності зокрема розглядаються в теорії і практиці у площині як держави, регіону, галузі, так і первинної ланки національного господарства. Джерелом формування ефективності зовнішньоекономічної діяльності держави загалом є процеси, які відбуваються на підприємстві. Важливою умовою успішного функціонування підприємства, де експорт або імпорт є основним видом діяльності, є створення досконалої системи оцінки результатів експортно-імпортних операцій, рівень яких характеризується ефективністю їх здійснення. Проблеми підвищення

*Науковий керівник – д.е.н., професор В.В.Зіновчук

ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємств, управління ефективністю господарської діяльності завжди знаходилися у центрі уваги вчених-економістів.

Серед основних завдань необхідно виділити такі:

- дослідити підхід науковців до визначення сутності категорії «ефективність»;
- визначити сутність поняття «ефективність зовнішньоекономічної діяльності».

Аналіз останніх наукових досліджень. Теоретичною основою оцінки ефективності зовнішньоекономічної діяльності є класичні теорії зовнішньої торгівлі Адама Сміта та Давида Рікардо, оскільки зовнішньоторговельні операції є основою здійснення зовнішньоекономічної діяльності. Визначенню ефективності зовнішньоекономічної діяльності приділяли увагу такі вітчизняні вчені, як А.А. Мазаракі, Н.М. Ушакова, Л.О. Лігоненко, О.І. Кириченко, Г.О. Філатова і зарубіжні, зокрема, російські науковці – І.О. Муравйова, Л.Є. Стровський, В.В. Бокова, О.В. Буреніна, С.М. Попова, Ю.О. Огородніков та ін. Вони досліджували певні підходи щодо визначення ефективності зовнішньоекономічної діяльності на рівні окремого господарюючого суб'єкта.

О.П. Гребельник зазначає, що ефективність зовнішньоекономічної діяльності – «це економічна категорія, що відображає сукупний ефект від зовнішньоекономічних зв'язків, який полягає в економії суспільної праці та зростанні її продуктивності від участі економіки країни у міжнародному поділі праці» [2, с. 320].

Огляд цих наукових праць показує, що серед сучасних дослідників немає одностайної думки щодо сутності категорії «ефективність». Більш того, підходи окремих науковців до визначення її сутності значно різняться між собою за основними характеристиками.

Методика дослідження. Дослідження літератури дозволяє вивчити кілька методів оцінки ефективності експортної діяльності. Методика визначення економічної ефективності експортно-імпортної діяльності підприємств запропонована Т.В.Миролюбовою. Зазначена методика має ряд переваг і недоліків. Зокрема, варто відзначити відносну простоту в розрахунках показників ефективності, система оцінювання може застосовуватися для оцінки ефективності практично всіх видів промислової продукції, присутність цієї методики інтегральних показників економічної ефективності дозволяє наочно оцінити ефективність окремої угоди та обрати оптимальний варіант. Але існує певний ряд недоліків, до яких можна віднести, по-перше, відсутність чіткої градації значень показників ефективності, по-друге, в сучасних умовах відбулися значні зміни у законодавчій базі зовнішньоекономічної діяльності, також не враховується можливість надання комерційного кредиту імпортеру, при якому продаж товарів здійснюється з відстрочкою платежу на певний період.

Розглянемо методику аналізу ефективності експорту, запропоновану О.П. Гребельником, у якій здійснений огляд загальних теоретичних положень аналізу і запропоновані розрахунки коефіцієнтів ефективності експорту товарів.

Основний матеріал. У сучасних умовах поняття ефективності зовнішньоекономічної діяльності має комплексний і багатоаспектний характер. Воно може виражатися за допомогою різноманітних економічних показників, більшість яких демонструє переваги розвитку зовнішньоекономічних зв'язків. Категорія «ефективність зовнішньоекономічної діяльності» в економічній літературі зазвичай ототожнюється з ефективністю експорту. В економічній енциклопедії представлено універсальне визначення поняття «ефективність експорту», під яким розуміємо вигідність експорту, яка вимірюється відношенням вартості вивезеного з країни товару в зовнішньоторговельних цінах до його вартості у цінах внутрішнього ринку [6].

Розрахунок економічної ефективності проводиться шляхом зіставлення досягнутого економічного результату з витратами ресурсів на отримання цього ефекту. Під економічним результатом розуміють грошове, вартісне оцінювання отриманого

прибутку для підприємства: грошові надходження за відправлену продукцію, виконані роботи та послуги, вартість отриманого товару. Під витратами ресурсів розуміють грошове вартісне оцінювання виробничих ресурсів, які залучилися у господарський обіг: вартість сировини, енергії, матеріалів, трудових ресурсів, різних послуг, обов'язкові відрахування в різноманітні державні фонди. У зовнішньоекономічній діяльності ефективність проявляється у максимізації прибутку при мінімальних витратах, пов'язаних зі здійсненням зовнішньоекономічних операцій.

Висновки та пропозиції. Результат дослідження дозволив запропонувати застосовувати підприємствам системний підхід до аналізу і контролю своєї зовнішньоекономічної діяльності, який передбачає застосування комплексу факторів, що впливають на кінцевий результат здійснення експортних операцій. Отже, підприємство, здійснюючи оцінку ефективності експортної операції, має змогу обґрунтувати окремі пропозиції стосовно реалізації товару з метою вибору найбільш оптимального варіанта. Показники ефективності ЗЕД підприємства та їх аналіз дозволить виявити вигідність зовнішньоекономічних операцій з експорту.

Література

1. Вівчар О.І. Основні аспекти підвищення ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємств / О.І. Вівчар // Галицький економічний вісник. – 2009. – № 2. – С. 24-30.
2. Гребельник О.П. Основи зовнішньоекономічної діяльності [3-тє видання перероблене та доповнене]: підручник / О.П. Гребельник. – К.: Центр навчальної літератури, 2008. – 432 с.
3. Дурицька Г.В. Проблеми комплексної оцінки зовнішньоекономічної діяльності підприємств / Г.В. Дурицька // Регіональна економіка. – 2007. – № 4. – С. 209–217.
4. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств: кредитно-модульний курс: навч. посіб. – [3-тє вид., перероб. та доп.] / за ред. Ю.Г. Козака, Н.С. Логвінової, К.І. Ржепішевського. – К.: Центр навчальної літератури, 2010. – 288 с.
5. Пазуха М.Д. Зовнішньоекономічна діяльність: навч. посібник / М.Д. Пазуха. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 230 с.
6. Економічна енциклопедія [Електронний ресурс]. – Режим доступу до статті: <http://slovopedia.org.ua/>

ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ – СТРАТЕГІЧНИЙ НАПРЯМ ФОРМУВАННЯ ДОВГОСТРОКОВИХ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ ПАТ «ЖИТОМИРСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД»

М.О. Полівенко, магістрант*

Постановка проблеми. Вітчизняний ринок молока та молочної продукції недостатньо місткий та не здатний поглинути всю запропоновану продукцію, що примушує підприємства виходити на зовнішні ринки, конкуренція на яких значно вища. Тому стратегічним напрямком розвитку підприємства є забезпечення ефективної зовнішньоекономічної діяльності, що дозволяє досягти довгострокових конкурентних переваг.

Розвиток зовнішньоекономічної діяльності всіх учасників ринкових відносин є суттєвим фактором підвищення ефективності господарської діяльності як на рівні окремих підприємницьких структур, так і в масштабах усієї країни. Ефективна

*Науковий керівник – к.е.н., професор Л.Д. Павловська